N. 33.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 22. Kwietnia V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 7 Kwietnia. Dalsze czynności woysk Rossyiskich w Szwedzkiey Finlandyi. D 7 Jmperator Jmć odebrał przesłane od G Buxhewden 2 znamiona Jegerhornskiego półku, flagę, i klucze twierdzy Schwartholm, na którey po kapitulacyi podniesiono flagę Rossyiską. Dobycie tey twierdzy ważney, we wszystko do obrony opatrzoney bez krwi rozlewu godne iest uwagi; armia dokazuiąca w Finlandyi przez nią z tyłu ubezpieczona; odnoga Lowizka obszerna i obeymuiąca wielką flottę galerną w ręku Rossyanów; statki z prowiantem bez przeszkody mogą iść blizko brzegu od Wiborga do Helsingfors, chociażby odnogę Fińską zaiął nieprzyiaciel. G. Buxhewden z rapportu G. Muchanowa tak opisuie osadę wziętego zamku. D. 11 lutego został opasany, do czego użyta była dragonia, kozacy, muszkietyerowie, artyllerya lekka, z korpusu inżenierów GM. Briskorn, 6 Officyerów 2 kompanie pionierów. Zaraz na początku zaięto drogi do zamku prowadzące, od morza postawiono straże konne i piesze, kommunikacye przecięto. D. 16 nowych pionierów do obozu wprowadzono. D. 22 do Lowisa przybył z Roczensalmu GM. Garwe z piechotą, inna dywizya do Helsingfors. D. 25 odkryto batteryą 4 iednorogów, i odtąd strzelano codzień.

D. 29 na batteryi nowey postawiono dział 6, a kommendant twierdzy prosił o kapitulacyą; na mocy warunków przedugodnych zawieszono strzelanie; dla dokończenia umowy posłano Kapitana Drenteln, który rzecz dopełnił d 5 Marca. Garnizon idący w niewolę liczył kommendanta, iego zastępcę, 32 Officyerów, 57 untorofficyerów, 712 żołnierzy; armat i moździerzów znaleźliśmy więcey 200, wiele lawetów, 2 znamiona, niemało zapasów artylleryiskich, bomb, kul, kartaczów, kul palnych, te wszystkie w piramidy ułożone; prochu 800 beczek, 300 karabinów, ładunków 12 t. kul 67 t. wiele innych rzeczy sucharów 100 pudów mąki 450, żyta 170 beczek. Korpus opasuiący twierdzę składał się z 3 GM, 60 Officyerów, 1838 żołnierzy. Po kapitulacyi kazano GM. Konownicinowi zaiąć twierdzę; dywizya będąca w Lowisa przyłączyła się do zasłaniaiącey batterye. Gdy Rossyanie w linią uszykowani zblizyli się do twierdzy, garnizon Szwedzki zaczoł wyciągać, szły naprzód 2 lekkie działa, za temi kanonierowie, daley batalion Jegerhornski z rozwiniętemi chorągwiami, nakoniec strzelce Nilandscy. Następuiący kommendant oddał klucze i flagę Królewską, która dotąd na wałach powiewała. Szwedzi czołem przed Rossyanami stawaiąc broń złozyli i odeszli; znamiona ich odesłane do G. Buxhewdan, Officyerom rodowitym z Finlandyi szpadę wrócono. Część Rossyanów do zamku wkracza, inni ieńców prowadzą do Lowisa, zkąd puszczeni do domów pod dozorem policyi ziemskiey za paręką wiosek; co wykonawszy G. Buxhewden udał się do Helsingfors.

W woysku dobywaiącém Schwartholmu, Officyerowie i żołnierze dystyngwowali się gorliwością i ochotą w znoszeniu trudów przy zakładaniu batteryi, odięciu kommunikacyi, zasłanianiu dział naszych. Mrozy do 25 gradusów natężone, czuwanie ciągłe pod niebem, nie były na przeszkodzie. GM. Muchanów i Briskorn zalecaią mianowicie Półkownika artylleryi Bellegarde, Półkownika Stackelberg, Maiorow Sterlich, Czerewin, Kapitana Drenteln, Łatinin. Tegoż d. dywizya 17 zaieła Karis, inne woyska Ingwald, Suamursiarwi; dywizya 21 rozciągaiąca się ku Biorneburg odebrawszy doniesienia od X. Bagrationa postąpiła iak następuie.

D. 4 staneła w Keikio, Kumo, Jarila, Akula; idąc leśną drogą do Elistaro znalazła po wielu mieyscach zrobione od nieprzyiacioł zasieki; strzelce rozrzucili wszystkie otwieraiąc drogę piechocie i artylleryi. GM Jankowicz obchodząc z iazdą zasieki stanoł pod Charewalda, drogę iego miano za nieprzebytą. Podiazdy Rossyiskie zbliżyły się do Szwedów, którzy naybardziey utrzymywali się na prawym brzegu rzeki Kumo 7 wiorst od Anola.

D. 6 Rossyanie trudny marsz mieli wązkiemi drogami, bo nieprzyiaciel cofaiąc się w nocy gościńcem zpalił mosty; iednak iazda nasza o godzinie 11 z rana pod Chaitsila na lewym brzegu Kumo doścignęła Szwedów, tych część większa we wsi stała na prawym brzegu; strzelce uszykowani iazdę wstrzymali; którey X. Bagration pośpieszył na pomoc z piechotą. Przez rów głęboki i przepaścisty strzelce sami działa przeciągneli; w 2 godziny cała dywizya podeszła do Chaistila, którą wieś opuścił nieprzyiaciel nie mogąc wytrzymać ognia artylleryi. Tegoż czasu strzelce pod kommendą Podpółkownika Czystiakowa zbliżyli się do brzegu lewego; Kapitan Parfentiew i Podporucznik Eśmont wpadaią do wsi, a po silnem i długiem strzelaniu wypędzaią Szwedów, którzy śpiesznie ustąpili do głównych kolumn liczących ludu 3 t. rozłożonego w mocnem stanowisku za wsią pod hetmańswem G. Klingsporn i G. Adiutanta Loewenhelm. Gdy cała Rossyanów potęga szła do attaku, na brzegu rzeki przeciwnym X. Bagration założył batteryą, która nieprzyiacioł do odwrótu przymusiła; trzymać się iednak uporczywie mieysc daiących łatwą do obrony sposobność, okrywaiąc

wąwozy 4 armatami; goniliśmy iednak nie zważaiąc na te przeszkody; noc głęboka dzieło przerwała. Zastanowili się Szwedzi pod Ulfebi; część ich zostawiona na lewym brzegu Kumo przeszedłszy Finebi, w ciemnościach przyłączyła się do głównego korpusu. Woyska zaś Rossyiskie zaieły okolice, iazda Rakalbi, Frisbi, strzelce Chaistila, Ruskila, półk Newski Nakila i Kumo.

Prędkie przeyście tey dywizyi od Tawasthus do Tamerfors i Biorneburg, więcey 200 wiorst w d. 8, szczęśliwy obrót w attaku i ściganiu na brzegach Kumo, odieły Szwedom sposobność trzymania się w Biorneburgu; cały więc ich korpus w nocy d. 6 ruszył do Vasa, miasto zaieli Rossyanie. Nieprzyiaciel w opisanych gonitwach ztracił zabitych i ranionych 119 żołnierzy, 1 Officyera; w niewolę na placu i w szpitalu zabraliśmy 7 Officyerów, żołnierzy 35, cokolwiek było w magazynach i zbroiowni zepsuł albo uwiozł nieprzyiaciel, oprócz 200 pudów mąki i kilkaset chlebów; u nas raniony Maior Ridinger, żołnierzy 5, konie 4 padły, 7 ranionych. G. Buxhewden chwaląc roztropne urządzenia X. Bagrationa, daie świadectwo męztwu i gorliwości woyska w odbywaniu marszów trudnych. Pod GM. Jankowiczem w bitwie było Officyerów 46, żołnierzy 1188. Wziowszy Biorneburg X. Bagration rozkazał GM. Raiewskiemu z liczną dywizyą ścigać Szwedów przez Christianstad do Vasa, a łącząc się z Podpółkownikiem Kulniew idącym od Christianstad do Tamerfors, wziąć Szwedów między 2 ognie. Inne woyska zostać miały w Biorneburg, inne zbliżyć się do Abo. GL. Kamieński doniosł, że d. 5 postrzegłszy Szwedów znaczną liczbę przed murami Sweaborga po lodach robiących palisadę, mianowicie przed Fortlangern, kazał zaprowadzić 4 polowe działa na wyspę położoną między miastem i twierdzą, i strzelać do robotników, którzy wnet uciekli; odpowiedział silnym ogniem nieprzyiaciel, i ranił nam kanoniera. Tymczasem w Udden gotowaliśmy batteryą do zdobycia twierdzy. GM. Briskorn zalecono być kommendantem w Lowisa i Schwartholm, twierdzę naprawić, którą GM. Woronow opatrzyć miał we wszystkie potrzeby; tamże posłano półk Riazański; Roczensalmski garnizon do swego miasta powrócił; Piotrowski, Pernawski półki zostawione w granicach pod G kawaleryi Obrezkowem.

D. 7 główna kwatera w Helsingfors. Dywizya 1 weszła do Eknes i Karis. Część iazdy poszła do Helsingfors dla zmocnienia straży około Sweaborga, i zamknięcia Szwedów w murach twierdzy. GM. Raiewski gonił nieprzyiacioł i wszedł do Normarn, strzelce do Biorneburga. GL. Tuczkow doniosł, że d. 5 zebrawszy 3 kolomny ciągnoł ku Szwedom stoiącym w Kuopio. Ci korzystaiąc z głębokich śniegów, drog wązkich, mocno usiłowali zatrzymać stanowisko, wszystkie więc wąwozy i przeyścia osadzili strzelcami z armatą; lecz Rossyiski żołnierz złamał wszelkie przeszkody. Attakować zaczoł GM. Bułatow; od niego wysłani strzelce z Rotmistrzem Pahlen przy pomocy kapitana artylleryi Taube, wygnali zewsząd Szwedów, których straż tylną rozgromiono przed miastem i ścigano do Taivola. Tu stracił nieprzyiaciel więcey 100 zabitych, między niemi kilku Officyerów; z naszey strony poległych i ranionych było 60. Szczegóły tego zdarzenia nie przysłane. GL. Tuczkow bardzo wychwala GM. Bułatowa. D. 4 straż przednia tey dywizyi staneła w Taipali, główna kolumna w Kuopio, straż tylna w Junka. Tegoż d. wieczorem zaczęto strzelać do Sweaborga z batteryi w Udden założoney, która miała 4 iednorogi, 2 moździerze. Nieprzyiaciel ognia dawał z wielu armat, co trwało do północy.

D. 8 główna kwatera w Helsingfors. GM. Tuczkow doniosł, że Podpółkownik Friderici z lekką iazdą wysłany na zaięcie Changuta znalazł to mieysce iuż od nieprzyiacioł opuszczone, tu Szwedzi zostawili armat i moździerzów 44; mieysce zasłonione było 3 fortyfikacyami na wyspach zrobionemi, w 1 Gustaw Adolf zwaney było dział 19, w 2 Gustaw Wern 16, w 3 Meierfeld Klip 16 ogółem sztuk 51; wszystkie zagwożdżone ćwiekiem żelaznym, lecz bez szkody, mogą być wkrótce naprawione, znaleziono ieszcze na wielu mieyscach bomby i kule złożone w piramidy; magazyny pełne drzewa do budowli zdatnego i lawetów, mnóstwo cegły i wiele materyałów potrzebnych do zakończenia zaczętych fortyfikacyi. Tego d. dywizya 17 z artylleryą staneła w Eknes przy zatoce morskiey, którą zasłaniaią liczne wyspy; tu iest port wygodny dla większych okrętów, większych statków kupieckich znaleziono pod miastem 10 które zazimowały. Równym sposobem zaięto bez odporu blizko leżące mieysca Changut, Berg, Finli, Smopertuna, Poio, Karis, Bro. Podpółkownik Kulniew przybyły do Kanaili Inkalis znalazł, iż ieszcze d. 3 Szwedzi pod kommendą G. Adelkreitz w liczbie 1700 ludzi z 3 armatami opuściwszy to mieysce poszli przez Kwiwasen i Koskue do Vasa, zostawuiąc w tyle 10 wozow z bagażem żołnierskim i 4 znamiona.

Dla nie przebytey drogi z tego mieysca prosto do Nurmiarwi i Kauchaioki, dywizya Rossyiska iść musiała w ślad za ustępuiącym nieprzyiacielem, i przecinać iemu drogę od Biorneburga przez Nortom. GM. Raiewski spoczywał w Normark, inne woyska rozłożyły się w okolicach Biorneburga, ciągnące zaś do Vasa w S Merten. Tegoż d. wieczorem do twierdzy Sweaborga dawano ognia z batteryi Udden, i drugiey którą założono na lodach za wyspami. Strzelanie nasze zaczeło się w tym czasie, gdy GM. Graf Orłow Denisow z kozakami trwożył Szwedów od wyspy Skatlandet i morza. Rozkazawszy ludziom swoim zsiąść z konia przy biciu w bębny postępuie do samych murów twierdzy; co tak przeraziło nieprzyiacielską załogę, iż z wielkim wrzaskiem wystąpiła na mury, i ze wszystkich batteryi potężnie strzelać zaczeła; tam zaś gdzie pokazali się kozacy z ręczney broni ognia dawano. Strzelanie zaczeło się ogodzinie 12 dla przeszkodzenia naszey robocie; w ciągu nocy wzmagał się ogień, i przyszedł do nadzwyczaynego stopnia trwaiąc 2

godziny. Wiele kul 60 i 48 funtowych zaleciało do samego miasta Helsingfors; szkody iednak żadney nie sprawiły, oprócz nadpsucia domów niektórych; ieden tylko żołnierz leżący w lazarecie utracił życie, Reszta poźniey.

MADRID d. 26 Marca. Trudno iest zgadnąć, iaki obrót wezmą rzeczy Hiszpańskie i która ze dwóch stron dwór dzielących i narod wygóruie; do żadney nie przychylił się ieszcze W. X. Murat; przywróciwszy tylko porządek miastu stołecznemu stara się iedynie zachować nas w pokoiu. Wczora czynił wielkie popisy woyska swoiego, szykowność półków zastanowiła powszechną uwagę ludu, który dziwić się zwykł nowościom; nieprzeliczone tłumy gminu z prowincyi okolicznych bez wezwania zgromadzone otaczały Francuzkie obozy, ciekawsi napełniali namioty, przypominaiąc, że te same zastępy które mieli pod okiem, przed kilko miesiącami znaydowały się nad brzegiem Niemna. Król Karol 4 z małżonką i córką Królową Etrusków mieszka w pałacu Araniuez, ich zdrowie dawniey słabe, przypadkami dotkliwemi bardzo iest zwątlone w krótkim czasie; Namiestnik Jmperatora Francuzkiego dziś iedzie do nich niosąc pociechę.

Rząd Hiszpański zniosł prawo pozwalaiące polować niektórym osobom tylko; odtąd bronno nie iest wieśniakom wygubiać rozmaitego zwierza, który niszczył usiewy. Chociaż wiadomość o zaszłych odmianach u nas rozeszła się po całém Królestwie, nie słyszemy iednak żeby gdziekolwiek sprawiła rozruch; ten gdyby nastąpił, zprzymierzone woyska łatwo niespokoynych poskromić i uciszyć są mocne. Marszałek Moncey stoi w Madricie, G. Dupont przenosi główną kwaterę do Toledu.

Jeszcze przed rewolucyą, która berło wydarła Karolowi 4, w Catalonii zdarzyły się ważne przypadki; zastępował prowincyą Moncey, któremu gdy do Castilii przeyść kazano, zaiął mieysce iego G. woysk Włoskich Lecchi z korpusem 10 t. wynoszącym Francuzów, Włochów i Szwaycarów. Ten d. 29 lutego stanowszy na czele półków rozłożonych w mieście Barcellonie zbliżył się do cytadelli, i kommendatowi oświadczył że ma ią koniecznie zabrać na imie Jmperatora Napoleona. Officyer Hiszpański o tém nie ostrzeżony wcześnie, poczytał iuż siebie woiennym brańcem; lecz Lecchi ośmielił wątpliwego przydaiąc, że Francuzi być przyiaciołmi i zprzymierzeńcami Hiszpanów nie przestaią. To wykonawszy Generał śpieszy do warownego zamku Montjouy blizko Barcellony leżącego; kommendant równym sposobem iak pierwszy nie wiedząc o niczém zamknoł gościom wchodzącym bramę; lecz od Gubernatora Catalonii rychło przestrzeżony, że dzieie się wszystko na mocy taiemnych umów zawartych między Francyą i Hiszpanią, wniść do twierdzy pozwolił z woyskiem G. Lecchi, chociaż północ blizką była.

Nowy Król Ferdynand 7 dał wyrok następuiący d. 21. Don Cevallos pierwszy Sekretarz stanu prosił o dymissyą dla wielu przyczyn; których wysłuchawszy, i dobrze wiedząc że chociaż ten Minister zaślubił siestrzenicę X. Pokoiu Don Godoi, nigdy iednak nie chciał należeć do proiektów i niesprawiedliwych zamiarów, iakie miał układać ten człowiek obwiniony, i do sądu dla odpowiedzi oddany; przeto zważaiąc że Don Cevallos ma serce szlachetne, wiernym iest Monarsze i dobrym sługą, nie mogę zezwolić na iego żądania.

Przydaiemy ieszcze niektóre szczegóły do wiadomey rewolucyi. X. Pokoiu porwany przez gmin i żołnierzy był w naywiększém niebezpieczeństwie oczywistey zguby i blizkiey. X. Asturyi z niemałą trudnością przedziera się do nieszczęśliwego; upadły Minister iawny nieprzyiaciel prosi Następcę tronu o przebaczenie winy swoiey i życie; ochrania upokorzonego i broni X. Asturyi, narażaiąc nawet własną osobę na wszelkie przypadki, sam więźnia zasłania i prowadzi do kordegardy. Przez d. 4 w Madricie żadnego rządu i władzy nie było, iednakże nikt życia nie utracił; 11 pałaców zupełnie zrabowano. Spokoyność dopiero powróciła do stolicy, gdy lud uyrzał wieżdżaiącego Monarchę Ferdynanda 7; Król natychmiast [illegible] kazał, iż woyska Francuzkie co chwili przybywaiące maią być przyięte od mieszkańców iak bracia i zprzymierzeńce; ten rozkaz przyieli wszyscy z oklaskiem, iedni w rozumieniu że Murat potwierdzi rewolucyą, drudzy w przekonaniu, że porządek przywróci. Nakonie weszli do miasta Francuzi; radość Hiszpanów opisaną być nie może. Rozeszła się pogłoska, iż Matka X. Pokoiu słysząc o synowskich przypadkach nagle umarła ze smutku; to pewna że iey pałac zrabowany z innemi. Podobnie mówią, że X. Pokoiu wyrokiem sądowym na śmierć skazany został rozstrzelany; lecz w tak wielkiém zamieszaniu pewnego nic wiedzieć nie możemy. Gdy w Araniuez dom iego napadło raz pierwszy pospólstwo, kazał wierney straży dać ognia; dała, lecz na szczęście nikt nie zginoł.

LONDYN d. 28 lutego. Okręta liniowe Nassau, Stately od 64 armat zaniosły w piastrach po 100 t. Sterlingów do Gothemburga dla Króla Szwedzkiego. Admiralicya nagle uzbraiać kazała 150 statków od 10 armat każdy; te maią być użyte na morzach północnych do attakowania brzegów Norwegii i drugich wypraw. Okrętom woiennym w Coppenhadze zabranym dawne imiona zostawiono. Admirałowie Cotton i Otway staneli pod Lisboną, Sidney Smith udał się do Brezylii; żegluga X. Regenta nad 39 d. nie trwała. W Portugallii pod G. Junot znayduie się półk Hannowerski na żołdzie Francuzkim służący. Amerykańska RPta na eskadrach swoich w czasie pokoiu trzymała tylko 264 Officyerów, 2472 maytków i żołnierzy; w czasie woiennym zebrać może wiele t. morskiego ludu na statkach kupieckich.

CONSTANTINOPOL d. 9 Marca. Zawieszenie broni od kilku miesięcy trwaiące zostało przedłużone na 2 miesiące za pośrednictwem Ambassadora G. Sebastiani. Sultan pozwala na przeyście woysk Francuzkich przez państwa swoie, pomieniony Ambassador wielu gońców posłał do

Persyi i Indyi. Chociaż wiele mówiono o poruszeniach armii Austryackiey na Tureckich granicach, spodziewamy się iednak że pokoy między Franciszkiem 1 i Mustafą 4 zostanie nieporuszony. Azyatyckie prowincye ogółem 150 t. zbroynych Sułtanowi dać musiały. Podczas rewolucyi która Selima 3 zepchnęła z tronu, Jańczarowie kościoł Grecki w Feneracki na Meczet obrócili; teraz Mufti przez wyrok świątynię przywrócił dawnym właścicielom, którzy w niey odprawuią znowu swoie nabożeństwo.

PARYZ d. 3 kwietnia Napoleon Imperator wczora wyiechał zwiedzić maiąc prowincye Francyi południowey; o podróży Hiszpańskiey nic pewnego; za Monarchą pośpiesza Wice Connetable Berthier, Minister Champagny, kilku innych; do powrótu Monarchy w radzie stanu prezydować będzie Cambaceres Arcy Kanclerz.

Z departamentu woiennego iest wiadomość, że cała armia Francuzka wkrótce ma być urządzona sposobem nowym. Naprzód piechota ciężka i lekka dzielić się będzie na legiony, z tych każdy na 6 batalionów od głów 1200, tak żeby legion miał ich 7 t pod kommendą G. brygady Półkownika, 4 Podpółkowników, Maiorowie zmniesieni. Regimenta konne liczyć będą głów 1500.

Z Rzymu wiadomość mamy, że Ociec S. maiąc sobie podane powtórnym razem propozycye rządu naszego, i naglony o prędkie ich podpisanie, nie chciał tego uczynić statecznie. G Miollis wkrótce potém zwołać kazał woyska Papiezkie w stolicy będące na rynek zwany Minerwa, i oświadczył, że każdy Officyer i żołnierz może odeyść do domu spokoynie ieśli nie chce przyiąć służby Francuzkiey; zgodzili się na to wszyscy; sam tylko Bracci kommendant odpowiedział, że maiąc od Oyca S. daną rangę w iego ręku iedynie złożyć iest obowiązany, ten więc pod strażą wszedł do zamku S. Anioła.

Cudzoziemcy tłumem iadą do Hofwil maiątku obywatela Szwaycarskiego Fellemberg blizko Berne; ten człowiek naukę gospodarstwa rolniczego podniosł do stopnia żadnemu z narodów dotąd nieznanego; iuż dziesięć kroć pomnożył swóy dochod, wydatek rolniczy zmnieyszył, i ieszcze daley postępuie. Za pomocą machin człowiek albo dziecie u niego robi, co u drugich ludzi 12 i 18 koni lub wołów; w przypadkach wielu człowiek, dziecie i koń ieden dokazuią, co u drugich 80 ludzi; zasiewa na morgu część trzecią tylko ziarna drugim rolnikom potrzebnego, machiny iego bardziey potrzebuią dowcipu i przemysłu niż siły w używaniu; w powszechności biorąc wydatek gruntowy zmnieyszył do części 7, ziarno nawet u niego czystsze i ważnieysze, słoma do karmu lepsza.

COPPENHAGA d. 5 kwietnia. Waleczny Kapitan Jessen w obronie okrętu swoiego nie zginoł, zabrany w niewolę przez Anglików do ich kraiu został odprowadzony; część większa towarzyszów poległa albo są ranionemi. Z okrętów liniowych Angielskich ieden zkołatany nawałnością ztraciwszy maszty osiadł na piasku w Belcie większym; pracuie nieprzyiaciel nad podniesieniem onego; Duńczykom z odległego brzegu patrzącym zdaie się że podniesiony być nie może. Pałac w Colding zamieszkany przez Marszałka Bernadotte pożarem przypadkowym w perzynę obrócony; ratunku żadnego dać nie mogąc Hiszpańscy żołnierze tylko część sprzętów z ognia wynieśli. Król Fryderyk wcześnie ostrzegł mieszkańców stolicy naszey, że w dzisieyszych okolicznościach obcy i zprzymierzony żołnierz podobno będzie wprowadzony do wyspy Selandyi i Coppenhagi, przeto są przepisane prawidła iak względem onego zachować się trzeba Duńczykom.

Gustaw Adolf czyni iakie może naywiększe przygotowania woienne w państwie przez stratę Finlandyi trzecią częścią uszczuploném. Milicyą, żołnierzy, maytków, ammunicyą, żywność, potrzeby okrętowe zbierać pilnie kazano w prowincyach pozostałych, słychać że każdy człowiek od 18 do 35 lat maiący uzbraiać się powinien. Król dla mieszczan i wieśniaków Szwedzkich iest bardzo przystępny i łaskawy; mówić zaczęto o zwołaniu pospolitego ruszeniém wszystkich ludzi zdatnych do noszenia broni na obronę powszechną, iakoteż o wyprawach, które ten Monarcha umyślił przedsięwziąć przeciw Danii, mianowicie Norwegia iest zagrożona; Szwedów naywięcey zgromadza się na granicy tego Królestwa, naywyższą kommendę przyiął G. Armfeldt. O przybyciu woysk Angielskich do Szwecyi zawczesne pogłoski były. W Londynie i wielu innych miastach Brytańnii W. znacznieysi obywatele dobrowolną subskrypcyą otworzyli, na poratowanie wdów, sierot, familii Szwedzkich żołnierzy, którzy na Pomorskiey kampanii życie utracili, albotéż dostali się w niewolę Francuzką.

Czytali z ukontentowaniem obywatele Duńscy wszystkie mowy powiedziane w obu izbach Parlamentu Angielskiego, gdzie Oppozycya głośno przeciw Ministrom powstała dowodząc konieczną potrzebę zwrócenia kiedykolwiek flotty zabraney Duńczykom. Nikt iednak dzielniey nie bronił sprawę narodu zkrzywdzonego, iak Generał Lord Moira. Ten wyczerpawszy iuż dowodów źródło, żeby przeciwnie myślących nakłonił do iednego z nim rozumienia, gdy widział usiłowania daremne, a Ministrów nieporuszenie stoiących przy utrzymaniu na zawsze zabranych okrętów, oświadczył nakoniec, iż widząc tak oczywistą niesprawiedliwość i gwałt przeciwny prawidłom politycznym, moralnym, woyskowym, potwierdzony upoważniony przez władzę Prawodawczą, nie poznaie w dzisieyszym dawnego Parlamentu Brytannów.

Na zasłonę portu Coppenhagskiego prócz innych okrętów i batteryi pływaiących wyprawiliśmy iuż kilkadziesiąt działowych szalup, wszystkie stoią przed uściem pod zasłoną batteryi lądowych; te same służyć mogą do przeniesienia woysk zprzymierzonych na brzeg Szwedzki, ieśli każe potrzeba. Dwa tylko woienne Angielskie stoiące widziemy w Sundzie, kilka pod Helsingburg, więcey w Belcie większym; flotta Szwedzka podobno krąży niedaleko wyspy Bornholm. Według wiadomości odebranych z Norwegii obywatele tego kraiu wierni i gorliwi nie lękaiąc się bynaymniey wtargnienia nieprzyiacioł, gotowi całą potęgą wspierac zamiary Fryderyka 6 i Mocarstw z nim zprzymierzonych.